

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt XVII. Satis declarare Ecclesiae Romanæ desertores, solam eius esse religionem , quam nolint haberi liberam: idq[ue] ex tribus potißimùm capitibus, quæ breuiter confutantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

764 DE CHRISTIANA LIBERTATE
pro voto confectentur. Huc profectò tendit ista tam
frequens tamque pertinax libertatis efflagitatio, sen-
simque ubi vel annuitur, vel extorquetur, mundum
in deteriora labentem præparat Antichristo.

CAPVT XVII.

*Satis declarare Ecclesiæ Romanæ desertores, solam eius esse
religionem, quam nolint haberi liberam: idq̄, ex tribus
potissimum capitibus, quæ breuiter confutantur.*

QUOD autem sola sit Romana religio, quam no-
lint haberi liberam, ex eo perspicitur; quia cum
ceteris errores tribuant tolerabiles, hanc vnã grauif-
simæ superstitionis impietatisque condemnant, ex tri-
bus potissimum capitibus. [Primò, quia pura & sim-
plici ac sana doctrina Christi relicta, humanis potius
constitutionibus & inuentionibus fidem habeat. Se-
cundò, quòd eum cultum amplectatur, qui sit positus
in creaturis, externisque rebus, & egenis mundi ele-
mentis, quibus diuina virtus affingitur, quam nemo
tamen (inquit) accipiat vel experiatur: non eum qui
in spiritu & veritate situs est. Tertiò, quòd in ea ho-
mines vsurpent sibi in diuinis negotiis remissionem
peccatorum, dationem Spiritus sancti, erogationem
multarum confictarum gratiarum: cum ea ad Christum
transferenda sint, eique soli tribuenda. Ad quæ (in-
quit) quia hætenus non attendimus, omnes nostri
conatus irriti fuerunt, & erunt quoque tam diu vani
& inutiles, quàm diu operam dare neglexerimus, vi-
tria ista, nempe: Sana doctrina, verus Dei cultus, & po-
testas tam in cælo quàm in terra, in eum modum, quæ
à Christo docta, instituta, & demonstrata fuerunt, ei-
dem restituantur.] Hoc autem quid est (dic enim, te
rogo, quod vis planius) hoc, inquam, quid est nisi ve-
stros conatus tam diu vanos & inutiles futuros, donec
Roma.

*In epistola ad
Archiducem
Matthiam.*

Romanæ Ecclesiæ professio, quam illis laborare fingis malis, funditus exterminetur? Nec sanè diffiteor hunc esse in nos debere omnium conatum, si verè illa nobis tribuerentur, at non ignoramus quorsum illa tria capita spectent. nouimus planè quid designent ac no- tent in doctrina Catholica, quod eis non probetur. Cur enim humanas institutiones, doctrina Christi re- licta, sequi nos dicis, nisi quia statis temporibus ieu- nandum, orandum, psallendumque in cōsecratis Deo locis, & si qua sunt eius generis, ordinatis facienda tē- poribus, arbitremur? In quibus obseruationibus si probabilem possumus facti nostri reddere rationem, nōne recipies nos, sicut & sectas alias, quæ sua quoq. inuēta & instituta sequuntur? An Scripturis illi se mu- niunt; nos verbum Dei proferre nullum possumus? quasi non in Scripturis ieiunium, non frequens ora- tio, non Dei cultus, & pia ab occupationibus seculari- bus vacatio commendetur? Si autem bonum & lau- dabile ieiunium est, cur malum est præcipere ieiuniū? Si frequens oratio & laus Dei commendatur, cur im- probentur Ecclesiæ leges & consuetudines, siue pri- uatæ, siue publicæ, quibus, secundum Dei verbum, quod tam sit laudabile, frequentetur? Sed grauant multitudinem: quid si obseruare parati sumus, & paulo quàm vos sapiùs vel ieiunare vel orare? nunquid de- trimentum patimini, aut nunquid à Christi doctrina recedimus, si in ijs faciendis quæ Christus approbat, malimus Ecclesiæ pastorum iussu sequi, quàm nostro quisque arbitratu eadem cum multa confusione face- re, aut potiùs omnino negligere? Nec verò in his ser- uile iugum est, quæ spiritualibus noui Testamēti filiis aptissimè congruunt exercendis; nec importabile ijs, in quibus non spiritus seruitutis in timore, sed spiritus libertatis in dilectione dominatur. Iam secundum ca- put cur nos terreat, tanquam eum complectamur cultum,

766 DE CHRISTIANA LIBERTATE
cultum, qui sit in creaturis positus, & rebus externis,
atque infirmis & egenis elementis? quænam ista crea-
tura sunt? quæ infirma & egena elementa, quibus di-
uina virtus affingitur, quam nemo sit expertus? Aqua
credo Baptismi, & Confirmationis atque Vnctionis
oleum. & tamen scriptum est, renasci nos ex aqua &
Spiritu sancto oportere. scriptum est iterum, Mundâs
Ecclesiam lauacro aquæ in verbo vitæ. Quibus locis,
non verbo Dei tantummodo, sed apertè omnino la-
uacro aquæ assignatur nostra mundatio: neque huic
elemento assignari nostra purgatio posset, nisi purgandi
vim & efficacitatem diuinitus accepisset. Sed miteri
ac simplices, aquam audimus, aquam intelligimus;
neque tam metaphorici sumus, vt aquæ vocabulo si-
gnificatam mortificationem possimus animo concipi-
pere. Esto, simplices simus, non tamen malitiosi, non
noua & inusitata interpretatione textum illum, qui de
aquæ necessario elemēto expressus est, corrumpimus.
Cur tantum præ subtilioribus illis interpretibus me-
remur odij, vt tolerandi minimè iudicemur? Cur au-
tem noster ad creaturam cultus, & infirma elementa
relabitur, si creatura ad potentissimi creatoris nutum
subseruiente, de huius plenitudine gratiæ irroratione
expectemus? Sed amplectimur contra Augustini do-
ctrinam signa pro rebus, quam esse ille pronūciat mi-
serabilem animæ seruitutem. Falleris amice, falleris.
Non signa pro rebus accipimus, morè Iudaizantium;
qui sacrificiis pecorum addicti, in ijs Christum cogi-
tare nesciebant: sed siue in baptismi, siue in Cœnæ sa-
cramēto, signa, quæ se foris sensibus nostris subiiciunt,
sic intuemur, vt rem significatam subesse, iuxta Christi
institutionem, minimè dubitemus. Hanc ergo rem,
hoc est, diuinum spiritum, Christumque ipsum, præ
signa sua secretiùs in animis operantem, veneramur:
huic adhibemus cultum. neque propterea nos ipsos
vili

vili subijcimus elemēto, quoad nostri cōmonitionem atq. instructionē ex præcepto Christi vt edū esse nobis arbitremur. Alioqui & elementa literarū, & vocū sonos, & motus corporum, & quicquid omnium externum est diuino in cultu, vitare debebimus: ne egenis feruientes elementis, non adoremus Deum in Spiritu & veritate. Certè panem ipsi, & frangendi ritum, & certorum formam verborum in Dei cultu recipitis, si non omnino disceditis ab institutione. An fortius & locupletius elementū est panis pistorius, quàm Christi corpus? aut infirmum & egenum elementum non est aqua dumtaxat significans, & infirma atque egena est aqua, Dei concepta virtute regenerans? Quid autem est, quod addis virtutem hanc neminem experiri? neminem accipere? Itane baptismum elidis & enervas, quem in Ecclesia Catholica paruulus accepisti? paruulus enim accepisti haud dubiè, quod grandior seruare debueras. Quod si conseruasses, non solūm factis innocentior, verūm etiam verbis religiosior atque integrior noscereris. Sed vt cunque in te res sese habuit, aut habeat; non debueras ceteros tuo pede metiri, nec propterea aut Baptismi, aut Eucharistiæ negare virtutem, quod eam fortè expertus non fueras. Nam Baptismi quidem virtutem expertum se fuisse, diuus Cyprianus testatus est in epistola ad Donatum, cū scribit, vndæ genitalis auxilio ad eū se esse immutatum, vt cœperit videri facile, quod prius impossibile putabatur. Eucharistiæ verò nisi permagnam & ipse & veteres alij vim esse iudicassent, non eam propterea ministrari voluissent imminente persecutionis atrocitate; vt eius energia roborati & animati fideles, certiùs de hoste sæuiente victoriam reportarent. Alia (inquit *Epistola 9.* Ambrosius) mysteria sunt, in quibus est mundi redemptio, peccatorum remissio, gratiarum diuisio, Sacramentorum participatio; quæ cū acceperis, tunc mirabere

rabere

rabere tantum donatum esse homini, ut illud manna, quod miramur fluxisse de caelo Iudæis, nec tantæ operationis iudices ad salutem fuisse. Illud enim quicumque acceperunt, mortui sunt in deserto, præter Iesum Naue & Caleb. Hoc sacramentum quicumque gustauerit, non morietur in æternum. Sic illi. Ad vos verò quod attinet, nihil mirandum est, si nullam Sacramentorum virtutem experiamini, quæ nuda esse sine virtute symbola prædicatis. Cetera verò quæ exteriorum in Ecclesia cultum habet, eiusmodi sunt, ut, licet Sacramentalem efficiendi vim non acceperint, tamen non careant utilitate significandi. Quibus exercendis, & in veritate adorat Ecclesia, quia in Iesum Christum, qui veritas est, agnoscit atque profitetur; & in spiritu, quod per eas res visibiles atque conspicuas, fidei & dilectionis, veræque & interioris pietatis motum & affectum in Deum & Christum inflammet. Ideoque & Legis tempore, cum iuxta institutionem Dei ceremoniarum multiplices ad Dei cultum adhiberentur, quamuis ij qui carnales erant, & miserabili animi seruitute signa pro rebus amplectebantur, Deum neque in spiritu, sed in carne; neque in veritate, sed errore adorarent: tamen spirituales eius temporis homines, qui illa ex fide faciebant, in spiritu proculdubio & veritate adorabant; quia ut verè iusti, verè pij, ita profectò veri adoratores erant. Vnde intelligitur, ceremoniarum usum, veram adorationem nequaquam excludere: quando in Iesum non tam quod geritur per seipsum, quam id quod nobis illæ significant, suoque modo loquuntur & commendant, vigili fide & mente spirituali perpenditur; oculique mentis, quod ipse etiam ex Augustino commemoras, supra corporatas creaturas, ad percipiendam æternam lucem eriguntur. Tertium porrò caput, ex quo præ tuis lectis minùs ipsi ferendi censeantur; quia videlicet in diuinis negotijs ea sibi homines assumant,

sumant, quæ ad solum Christum sint transferenda; ut est remissio peccatorum, Spiritus sancti donatio, & aliarum (ut vis) figmenta gratiarum: tale est quale superiora, plus continens quod refugiendum videatur specie prima verborum, quam, si bene ac penitus inspiciatur; metuendum. Nam hæc indubiè tanta munera si sic homines aliqui sibi assumant, ut ea Christo detrahant, aut in ijs Christum non agnoscant, non sine causa è societate Christiana proijciendi videantur; sed si in eiusmodi negotijs, causisq. diuinis, Christo quidem potestas atque auctoritas primaria, homini verò ministerium, & vicaria quædã functio tribuitur: quid dicitur, à quo sit tam vehementer abhorrendum? quid asseritur à verbo Dei, & eo quidè scripto disertoque, alienum? Nonne dicitur Apostolis: Quorum remiseritis peccata, remissa sunt? Quæ solueritis super terram, ea soluta erunt & in cælis? Possunt ergo & homines, iuxta Scripturam, peccata remittere; cum hanc à Deo potestatem acceperint, qui solus auctoritate primaria, neque aliunde sibi communicata, peccata remittit. Atque hoc nos Dei verbū sequentes, homines aliquos tali à Deo potestate honoratos veneramur atque suscipimus: idq. dum facimus, nihil aliud quam Deum ipsum in eorum personis honorare nos arbitramur. Nam quod profers ex Ambrosij commentariis, plantare esse euangelizare, & ad fidem trahere; rigare verò baptizare solēnibus verbis; peccata autem dimittere, & spiritum dare, Dei solius esse, ideoque nullam esse in hac re gloriam hominis, cum salutis effectum solus producat Deus: hoc (inquam) non detrahit homini ministerium, per quod Spiritus sanctus donetur, sed magis constituit. Gloriam verò eam quæ eius propria est, qui ineffabiliter intrinsecus operatur, adhibito fortis Sacramento, nullus nostrum cuiquam mortalium adscribendam existimat. Cur ergo tolerandi non sumus,

mus in eo in quo tam pulchrè concinimus cum Dei verbo, veterumq. doctrina? Sed prauè interpretamur Dei verbum. Quasi melius interpretentur illi, quibus remittere peccata, est Euangelium prædicare, quo annuncientur esse remissa credentibus. At hanc potestatem etiam in peccatoribus existere sustinemus. Quid ni? cùm pronuciare credenti remissa esse peccata, quod vobis est peccata remittere, etiam is possit, qui non habeat Spiritum sanctum, ex quo bene viuat. Cùm igitur & sanam doctrinam teneamus, & verum Dei cultum, & potestatem Christo Domino in celo atque in terra, clarissimæ vocis præconio, tribuamus; cur, ceteris omnibus libertate permessa, soli excludimur? soli minimè ferendi iudicamur? Hæcne vestra libertas est, quam tanta contentione petitis? eâne religionis dicenda libertas est, quæ veram & antiquissimam, & primam religionem exterminat? Estne ea dicenda libertas religionis, hoc est pietatis, quæ Turcarum impietatem citius liberam esse patiat, quam Ecclesiæ Romanæ, in qua primus præsedit Christi vice Petrus, religionem? Hæc ergo libertatè, si cum aliis quibusdam, vt dicis, impedierim atque turbarim, non eo profectò nomine mihi displiceo, cùm ex ea sciam nihil prouenire posse boni; quam ea mente atque intentione petitis, vt Romanam Ecclesiam subuertatis. Idcirco enim te sic offendit, quòd Ecclesiam Romanam omnibus opibus ac viribus defendendam esse dixerim, vt mihi propterea per annotationem marginale tanquam à latere veniret spiritus Antichristi, non Christi. Quo manifestè declaras, tibi esse persuasum, Romanam Ecclesiam esse Antichristi Ecclesiam, & ideo qui hanc dicant defendendam esse, spiritum Antichristi habere, non Christi. Ex quo etiam non temere diuinamus, cùm libertatem petitis religionis, nobis tamen nullam fore libertatem, nisi Christum & Antichristum pari velitis in Ecclesia libertate potiri.